

Škoda vsak četrtič in večje s pošilno vred ali v Mariboru s pošiljenjem do doma za celo leto 12 din., za leto 7 din., četrt leta 3 din. Izven Jugoslavije 25 din. Naročnina se pošlje na upravništvo "Slovenski Gospodar" v Mariboru, Koroška cesta 5. Če se dopisuje do odposilnika, naročnina se plačuje vnaprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejme naročnino, inšerate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglašbe primeren popust. Nezaprejte reklamacije so poštno proste. Čekovni račun poštnice urada Ljubljane št. 10.425. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

28. številka.

Maribor, dne 13. julija 1922

58. letnik.

Katoliško ljudstvo, na plan!

Kedarkoli je bila katoliška vera in sv. katoliška Cerkev v nevarnosti, je stopilo slovensko katoliško ljudstvo na plan, da brani svojo Cerkev in svojo vero. Pred približno 350 leti se je širilo po slovenskih krajih luteranstvo. Katoliška vera med Slovenci je bila v nevarnosti. Mesta, grajsčaki, grofi, plemenitaši in gospoda je sprejela krive nauke, kmetsko ljudstvo jih je pa varovalo. Ljubljanski škof Tomaž Hren je bil takrat pravi apostel slovenskega ljudstva. Z vsem navdušenjem in z vso odločnostjo se je uprl krivim naukom. Delal je za katoliško stvar neumorno in neustrašno. V Gornjemgradu se je spravil luteranski pridigar Jurij Kobilar na prižnico in je razlagal krive nauke. Škof Tomaž Hren je bival takrat v Gornjemgradu. Ko izve, da krivoverec Jurij Kobilar v cerkvi razlaga luteranske nauke, ga pograbi sveta jeza tako, da vstane in gre v cerkev ter napodi predrznega krivoverca iz cerkve. Pod vodstvom škofa Tomaža Hrena je slovensko ljudstvo odločno zavrnilo luterance in si ohranilo svojo sv. katoliško vero. Od takrat je slovensko kmetsko ljudstvo stalo vedno na braniku za sv. Cerkev. Večkrat so poskusili po teh časih sovražniki božjega imena zastupiti naše ljudstvo s krivimi nauki. Liberalci so govorili na shodih proti katoliški veri, vsiljevali so ljudem brezverske knjige in časopise, a vse zastoj. Slovensko ljudstvo je ostalo stanovito in neomajno zvesto svoji veri. Le tuintam se je znašel kak odpadnik in sovražnik božjega imena, masa ljudstva pa je ostala verna in udana sv. Cerkvi. Tako je prav!

Sovražnik je zopet tu!

Slovensko ljudstvo! Glej, sovražniki sv. vere in sv. Cerkve so začeli zopet nastopati. Pred par meseci so vsi jugoslovanski škofi v posebnem pismu na vlado javno pokazali na nevarnost, ki preti sv. veri in sv. Cerkvi. — Kakšna pa je ta nevarnost? 1. Naši nasprotniki so upeljali takoimenovani kancelparagraf, kateri prepoveduje duhovnikom na prižnici svobodno pridigovati in razlagati verske resnice. Duhovnik pa ljudstva ne sme opozoriti na pretečo nevarnost. To bi bil lep dušni pastir, ki bi videl volka priti med verno ljudstvo, pa bi svojih vernikov ne branil.

2. Vaše otroke hočejo sovražniki že v šoli spraviti med Sokole. Sokoli pa so nasprotni veri in Cerkvi, kakor so se sami že izrazili, da dober Sokol ne more biti katoličan. Katoliško ljudstvo, ali boš ti izročilo svoje otroke takemu društvu?!

3. V Bosni in na Hrvatskem zabranjujejo naše oblasti, da katoliški dijaki ne smejo biti člani Marijinih družb. Katoliška mladina bi torej ne smela biti v kat. bratovščinah!

4. V Vojvodini so razpustili katoliške šole in so izgnali sestre, ki so podučevale v teh šolah. Izgnali so tam iz šol tudi katehete in krščanskega nauka tam ne smejo več poučevati katoliški duhovniki. V šolah podučujejo katoliške otroke v krščanskem nauku posvetni učitelji, ki večkrat niti katoliške vere niso in katoliških resnic niti ne poznajo. Kako naj taki učitelji vcepijo v srca katoliških otrok katoliško versko zavest!

5. Pa tudi pri nas se nekaj sličnega pripravlja. Izdelujejo namreč za celo državo novi šolski zakon, v katerem hočejo določiti, da katehet ne bi smel več v šolo, da bi Vaše otroke v krščanskem nauku podučevali po-

svetni učitelji, od katerih mnogi žal nikdar v cerkev ne hodijo, ki ne hodijo k spovedi in k sv. obhajilu. Ali bodo Vaši otroci še ostali verni in prepričani katoličani, če bodo imeli take učitelje za krščanski nauk?!

Glej, katoliško ljudstvo! To delajo in pripravljajo sovražniki tvoje vere in tvoje Cerkve. In kdo te sovražnike podpira?

Samostojni in demokratski

poslanci so glasovali za kancelparagraf. Samostojni in demokratski poslanci niso nastopili zoper Pribičeviča, ko je v Vojvodini razpustil katoliške šole in izgnal šolske sestre iz šol, oni niso protestirali, ko so v Vojvodini vrgli katehete iz šol, ampak so vse to odobrvali. Demokratski in samostojni zastopniki v višjem šolskem svetu so glasovali za to, da se odpravijo šolske maše. Demokratski učitelji izdelujejo novi šolski zakon, po katerem hočejo pahniti katoliškega duhovnika iz šole. — Demokratski in samostojni poslanci podpirajo torej tvoje verske sovražnike v njihovem delovanju, oni delajo zoper tvoje najdražje verske svetinje. Zato pa naj vsak Slovenec, ki ima le še nekaj verskega duha v sebi, in ki je dozdaj držal z demokrati in samostojnejši ter volil z njimi, dobro premisli, ali še more zanjeprej ostati v tej stranki, ki podpira protiverske in proticerkvene zakone! Kdor je v renici veren, ne more biti v družbi verskih nasprotnikov.

Cerkev Vas kliče!

Ker je nevarnost za vero in Cerkev, zato Vas, katoliški Slovenci, sv. Cerkev kliče na boj in obrambo zoper svoje sovražnike. Po naši lepi Stajerski se prirejajo zdaj katoliški shodi, na katerih se zbira na tisoče in tisoče dobrega vernega ljudstva, da tam slovesno manifestirajo za sv. katoliško vero in sv. Cerkev, da glasno povzdigne svoj glas za obrambo verskih svetinj, da nasprotnikom javno in na ves glas zakliče: «Roke proč od naše vere, roke proč od naše šole in mladine. Svoje vere, svoje Cerkve si ne damo vzeti, svoje mladine si ne damo razkristjaniti.» Zato pa, katoliško ljudstvo, na plan! V veliki množini na katoliške shode, da se tam poglobite in utrdite v svoji veri in postavite v bran zoper sovražnike sv. Cerkve. Zmagala bo na Vaši strani, ker z Vami je Kristus, ki je rekel: «Vrata peklena moja Cerkev ne bodo premagala!»

KATOLISKI SHOD IN TABOR SREDIŠKEGA ORLOVSKEGA OKROZJA V SREDIŠČU

dne 16. julija 1922.

SPORED:

Na predvečer bakljada — pohod na grobove umrlih članov središkega Orla, kamor položi domači odsek vence.

Nedelja 16. julija. Predpoldne: Ob 7. uri — zbiranje udeležencev na trgu pred kapelo; ob 8. uri sprejem udeležencev na kolodvoru; ob pol 9. uri slovesna služba božja v kapeli (cerkveni govor, g. Živornik iz Maribora). Po maši katoliški shod velikonedeljske dekanije, na katerem govore sledeči gg. govorniki: g. dr. Anton Jerovšek, (kat. tisk), g. prof. J. Vesnjak (kršč. šola), č. g. p. Pavel (kat. organizacija) in drugi. — Po shodu manifestacijski obhod in nato kosilo.

Popoldne: ob 2. uri večernice; ob 3. uri javna telovadba in tabor središkega orlovskega okrožja na «Tratah» združen s prosto zabavo.

Pri celi slovesnosti sodelujeta svetinjska orlovska in ormoška narodna godba.

Vabimo na to proslavo katoliške misli vse naše organizacije: Orle, Orlice, Marijine družbe, krajevne KZ, vsa bralna in izobraževalna društva — sploh vse kršč. misleče ljudstvo velikonedeljske in sosednih dekanij. — Udeleženci, ki pridejo z vlakom, naj se poslužijo jutranjega mešanega vlaka št. 31, ki pride ob 8. uri jutraj v Središče. Organizacije, ki pridejo peš ali na vozovih, naj gledajo, da bodo točno ob 7. uri že v Središču.

Marijine družbe, vzamite zastave s seboj, istotako orlovski odseki. Odseki in krožki, katerim se ne bi doposlale že plačane izkaznice za obede, prejmejo iste ob prihodu v Središče. Organizacije, ki bodo imele kako prtljago s seboj (zavoje z jedili, telovadno obleko itd.) naj spravijo vse v skupno vrečo, ki jo dobro zavežejo in zunaj napišejo razločno čitljivo ime; te vreče bo za to pripravljene voz odpeljal v skupno shrambo.

Kakor hitro prejmemo iz Ljubljane izkaznice za polovično vožnjo, jih bomo začeli razpošiljati.

Vstopnina k javni telovadbi: sedeži po 5 dinarjev, stojišča po 2 dinarja. Po telovadbi je tudi srečolov, šaljiiva pošta, licitacija predmetov in drugo.

Na veselo svidenje v nedeljo, dne 16. julija 1922 v Središču!

Bog živi!

Pripravljalni odbor.

Državni dolgovi — izmenjava denarja.

Naš narodni poslanec gospod Vladimir Pušenjak je govoril v narodni skupščini o državnem proračunu in se je v svojem državno-gospodarskem znamenitem govoru dotaknil naših dolgov in škode, katero smo imeli pri izmenjavi denarja. Gospod Pušenjak je povedal v zbornici o državnih dolgovih in izmenjavi denarja sledeče:

A) Državni dolgovi.

Gospod finančni minister govori v svojem poročilu o naših državnih dolgovih. Pribiti moram, da on navaja nekatere dolgove, ki v proračunu niso predvideni. On navaja dolgove, za katere v proračunu niso predvidene potrebne vsote za obrestovanje in amortizacijo. Nadalje moram pribiti, da on določa prenizke kurze za dolge v inozemstvu. Tako na primer določa za ameriški dolar kurz 5.18 frs, dočim vemo, da je kurz dolarja 76 dinarjev.

1. Predvojne obligacije.

Če pogledamo razne dolgove, moramo povdariti, da je cela vrsta dolgov, ki niso niti omenjeni v poročilu in bi bilo treba tudi o teh spregovoriti. Vidimo, da v poročilu niso omenjeni dolgi, ki se tičejo predvojnih obligacij avstro-ogrške monarhije. Po mirovnem ugovoru je naša država dolžna prevzeti predvojne obligacije in treba je tudi te predvojne-obligacije obrestovati.

LISTER.

Izkušnje gospoda Williama.

Angleški spisal Mark Twain.

(Dalje.)

«To je dobra misel! Ampak kdo bo pa tebi pomagal?»

«Ti mi lahko pomagaš, če bo treba. Sicer pa» — je tjejala s prezirnim postranskim pogledom name — «zakupam v takih resnih in usodnih trenutkih najbolj sama sebi!»

Sram me je, sem jej ugovarjal, da bi jaz ležal in spal, ona pa da bi se mučila in trudila krog otroka vso noč. Pa rekla je, naj zaradi tega le kar mirno grem — spat, da bo že ona sama vse naredila — ! — da je to materinska njena dolžnost —

Sel sem torej spat, Marija pa se je naselila v sobici pri fantku —

Penelopa je dvakrat zakašljala v spanju.

«Oh, — oh, da ne pride zdravnik —!» je jadikovala žena. — «Mortimer, soba je prevroča! Prav gotov, da je prevroča! Odpri okno, prosim te, hitro odpri okno!»

Vstal sem in odprl okno ter med potom pogledal na toplomer in se čudil, zakaj bi bilo «prevroč» v sobi pri sedmih stopinjah Celzijevih —

Naš kočijaž se je med tem vrnil iz mesta in prinesel novico, da je naš hišni zdravnik bolan in da mora ostati v postelji.

Z umirajočimi očmi me je pogledala žena in je dejala z umirajočim glasom:

«Božja volja je —! O —! Bog tako hoče! — Nikdar še ni bil bolan, nikdar! — Mortimer, dragi mož, midva nisva živela, kakor bi bila morala! Kolikokrat sem ti to pravila! In sedaj naju Bog kaznuje! Vidiš! Otrok ne bo nikoli več ozdravel! To je kazen božja! — Skušaj, ako moreš samemu sebi odpustiti, jaz si ne morem in si ne bom nikoli!»

Ne da bi jo hotel žaliti, sem jej mirno in brez okolnosti rekel, da ne uvidim, kedaj bi bil živel tako strašno pregrešno življenje.

«Mortimer —! Ali hočeš poklicati božjo sodbo tudi na fantka —?»

Zajokala je —

Pa naglo se je spet nečesa spomnila.

«Mortimer —! Ali ni zdravnik poslal nobenih zdravil —? Oh —!»

Rekel sem:

«Seveda! Tule so! Že prej sem ti jih hotel dati, pa nisem prišel do besede.»

«Nesrečni človek —! Hitro mi jih daj! Ali ne veš, da je vsak trenutek neizmerno dragocen!» — In obupno je pridjala: «Pa kaj pomagajo zdravila, — saj zdravnik sam ve, da je bolezen neozdravljiva!»

Odgovoril sem, da morava upati, dokler je še kaj življenja v otroku.

«Upati —! Mortimer, ti ne veš, kaj govoriš! Manj veš, ko novorojeno dete!» —

Pogledala je zdravila.

«Zdravnik pravi, da naj dobi otrok vsako uro po

eno kavino žličko. — Vsako uro —! Kakor bi imel otrok še celo leto čas, da ozdravi —! Mortimer, hitro, prosim! Daj ubogi umirajoči Penelopi eno veliko žlico zdravila, — pa hitro, hitro!»

«Ampak — prosim te, ena velika žlica zdravila bi utegnila —.»

«Nikar me ne pripravi v blaznost! — Vzela mi je žlico in je sama ulivala otroku zdravilo v usta.»

«Takole —! Takole —! Le pridna bodi, Nelica, moja draga, moja edinica! Bridko je, oh, tako bridko, dete, te, tole zdravilo, pa dobro je za Nelico! Dobro je za materinega ljubčka —! In zdrava bo Nelica! — Takole —! Sedaj pa lepo položi glavico na materine prsi pa zaspančkaj. — Oh, saj vem, da ne bo jutra dočakala —! Mortimer, ena velika žlica vsake pol ure bi —. Oh, še bezovega čaja bi jej bilo dobro dati, vem, da bi jej pomagal —. In strdi na mleku tudi —! Poišči strd, — Mortimer, v moji omariči je! — Pa ne, pusti, bom že sama poiskala. Moški ne razumejo takih reči!»

Postavil sem zibelko tesno k ženinemu zglavju in sem legel spat. Neprestano preseljevanje in vedno vstajanje me je zelo zmučilo in v dveh minutah sem bil sredi trdega spanja.

Kar me zopet zbudi žena.

«Mortimer —! Ali ni okno odprto?»

«Da!» — (Saj je vendar sama naročila, naj ga odpre!) —

«To sem si mislil! Prosim te, zapri ga! Soba je mrzla!»

Hm! —